

Genk, Geleenlaan (Montea)

Programma van Maatregelen

Auteur:

P.L.M. Hazen

Autorisatie:

P.L.M. Hazen (OE/ERK/Archeoloog/2015/00072)

1 Inleiding

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in december 2016 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd aan de Geleenlaan te Genk. Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen realisatie van crossdockmagazijn.

In het najaar van 2016 werd binnen het plangebied een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van dit onderzoek werd een vervolgonderzoek geadviseerd, in een uitgesteld traject. Het bureauonderzoek met bijbehorend programma van maatregelen werden bekrachtigd op 6 oktober 2016 (<https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/699>).

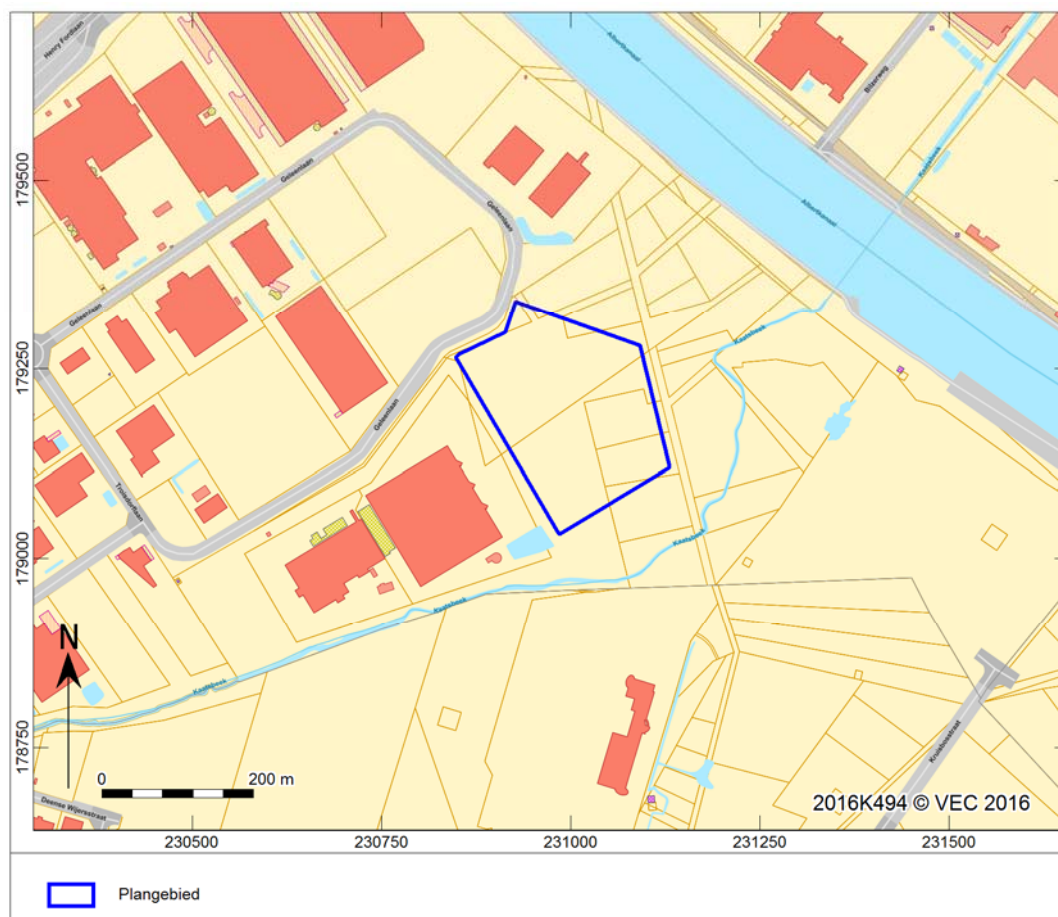
Op basis van het bureauonderzoek werd een hoge verwachting opgesteld voor vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars voor het hele plangebied met uitzondering van de noordwestelijke hoek. Voor nederzettingsresten vanaf het Neolithicum tot en met de Volle Middeleeuwen werd een middelhoge trefkans toegekend, voor nederzettingsresten vanaf de late middeleeuwen tot en met de nieuwste tijd werd een lage verwachting opgesteld. Gezien de opgestelde verwachting werden verschillende vervolgonderzoeken geadviseerd. In eerste instantie werd een landschappelijk booronderzoek geadviseerd om de bodemopbouw binnen het plangebied vast te stellen. Tevens kon de intactheid bepaald worden. De bodem bleek tijdens het landschappelijk bodemonderzoek echter niet meer intact, waardoor de verwachting voor vuursteensites werd teruggebracht naar 'laag'.

Ter toetsing van de middelhoge verwachting voor nederzettingsresten vanaf het Neolithicum tot en met de Volle Middeleeuwen en sporen van begraving vanaf de Bronstijd tot en met de Volle Middeleeuwen werd een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Dit is namelijk de meest geschikte methode om dit type van sporen vast te stellen.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn twaalf proefsleuven en twee kijkvensters aangelegd. In het plangebied komt volgens de bodemkaart een matig natte zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B-horizont voor (Zdg/Zcgf). Tijdens het onderzoek is inderdaad een dergelijke bodem aangetroffen, maar deze is door latere grondbewerking grotendeels verstoord. Dat heeft ook invloed gehad op het aanwezige sporenbestand. De aanwezige sporen kennen een matige conservatie.

De schaarse aangetroffen sporen dateren vanaf de 18^e eeuw. Het gaat om perifere sporen, zoals greppels en karrensporen, die in relatie staan tot wegen, die het gebied hebben doorkruist. Oudere sporen zijn niet gevonden, maar zouden in theorie volledig vergraven kunnen zijn. Aangezien in het geheel geen vondsten zijn aangetroffen, lijkt het niet waarschijnlijk dat het gebied voorafgaand aan de Nieuwe tijd bewoond is geweest.

De aangetroffen sporen hebben zeer weinig potentieel tot kennisvermeerdering. Het gaat om een gering aantal sporen, die te koppelen is aan perifere activiteiten. Een vervolgonderzoek zal weinig nieuwe informatie opleveren. Daarom adviseert het Vlaams Erfgoed Centrum om het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Afb. 1. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.

2 Gemotiveerd advies

- *Volledigheid van het onderzoek*

In het uitgestelde traject was het mogelijk om al het vooronderzoek uit te voeren dat noodzakelijk is om met voldoende zekerheid een uitspraak te kunnen doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed. Er heeft voor het plangebied een bureauonderzoek, landschappelijk bodemonderzoek en proefsleuvenonderzoek plaatsgevonden.

- *De aanwezigheid van een archeologische site*

Op basis van het bureauonderzoek werd een hoge verwachting opgesteld voor vuursteenvindplaatsen van jager-verzamelaars voor het hele plangebied met uitzondering van de noordwestelijke hoek. Voor nederzettingsresten vanaf het Neolithicum tot en met de Volle Middeleeuwen werd een middelhoge trefkans toegekend, voor nederzettingsresten vanaf de late middeleeuwen tot en met de nieuwste tijd werd een lage verwachting opgesteld. Gezien de opgestelde verwachting werden verschillende vervolgonderzoeken geadviseerd. In eerste instantie werd een landschappelijk booronderzoek geadviseerd om de bodemopbouw binnen het plangebied vast te stellen. Tevens kon de intactheid bepaald worden. De bodem bleek tijdens het landschappelijk bodemonderzoek echter niet meer intact, waardoor de verwachting voor vuursteensites werd teruggebracht naar 'laag'.

Ter toetsing van de middelhoge verwachting voor nederzettingsresten vanaf het Neolithicum tot en met de Volle Middeleeuwen en sporen van begraving vanaf de Bronstijd tot en met de Volle Middeleeuwen werd een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Dit is namelijk de meest geschikte methode om dit type van sporen vast te stellen. Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn twaalf proefsleuven en twee kijkvensters

aangelegd. In het plangebied komt volgens de bodemkaart een matig natte zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B-horizont voor (Zdg/Zcgf). Tijdens het onderzoek is inderdaad een dergelijke bodem aangetroffen, maar deze is door latere grondbewerking grotendeels verstoord. Dat heeft ook invloed gehad op het aanwezige sporenbestand. De aanwezige sporen kennen een matige conservatie.

De schaarse aangetroffen sporen dateren vanaf de 18e eeuw. Het gaat om perifere sporen, zoals greppels en karrensporen, die in relatie staan tot wegen, die het gebied hebben doorkruist. Oudere sporen zijn niet gevonden, maar zouden in theorie volledig vergraven kunnen zijn. Aangezien in het geheel geen vondsten zijn aangetroffen, lijkt het niet waarschijnlijk dat het gebied voorafgaand aan de Nieuwe tijd bewoond is geweest.

- *de waardering van de archeologische site:*

De aangetroffen sporen hebben zeer weinig potentieel tot kennisvermeerdering. Het gaat om een gering aantal sporen, die te koppelen is aan perifere activiteiten. Op basis van de gevonden karrensporen en greppels kunnen oude wegen beter in kaart worden gebracht, maar een opgraving zou geen nieuwe kennis opleveren. Daarnaast is de conservatie van de sporen matig. Karrensporen zijn slechts over een geringe afstand te volgen. Een vervolgonderzoek zou daarom ook weinig nieuwe sporen opleveren.

- *de impactbepaling*

Binnen het 50887 m² grote plangebied zal weldra een crossdockmagazijn worden opgetrokken met een oppervlakte van 8000 m². Daarnaast worden burelen gerealiseerd met een oppervlakte van 800 m². Voor de start van de werken zal het gehele terrein, uitgezonderd de groenzone ontdaan worden van de teelaarde. Vervolgens wordt de te ontwikkelen zone tot 50 cm diepte gefreesd. Daarna zal het terrein worden uitgevlakt waarbij het toekomstige niveau op circa 1 m boven het straatniveau komt te liggen. De afgewerkte vloer van de burelen en het magazijn ligt op 120 cm boven het nieuwe maaiveldniveau. De burelen en het magazijn wordt op palen gefundeerd. De exacte uitvoering hiervan is momenteel niet bekend en wordt door de uitvoerend aannemer bepaald. Ondanks dat deze gegevens niet bekend zijn, wordt er uit gegaan dat er een maximale verstoring van de zone zal plaats vinden. De gehele zone wordt immers gefreesd.

Rondom het gebouw wordt de zones van de loskades gebetonneerd. Hierrond zal wegenis worden gerealiseerd en wordt er een vrachtwagen- en trailerparking voorzien voor 33 voertuigen. Zowel de wegenis als de parking wordt geasfalteerd. Tussen de Geleenlaan en de burelen wordt een parking voorzien voor 81 wagens en 4 gehandicaptenparkings. Deze parking zal in klinkers worden voorzien.

Afb. 2. De oorspronkelijke geplande ontwikkelingen binnen het plangebied.

Na de bekrachtiging van de archeologienota 699 werden zowel de plannen van de toekomstige ontwikkeling als de afbakening van het plangebied veranderd ten opzicht van de bekrachtigde nota. Er zullen onder geen enkel beding werken in de groenzones worden uitgevoerd.

Ondanks dat het erfgoeddecreet voorschrijft dat iedere plaanpassing resulteert in een nieuw in te dienen archeologienota heeft de stad Genk geoordeeld dat een nieuwe archeologienota niet nodig is. Naar aanleiding daarvan werd in overleg met het agentschap Onroerend Erfgoed beslist dat voor de uitbreiding enkel een nieuwe projectcode wordt aangevraagd en dat er geen uitbreiding van het bureauonderzoek of het programma van maatregelen nodig is, maar dat beargumenteerd wordt binnen de studie waarom bepaalde handelingen afwijkend zijn uitgevoerd ten opzicht van het voorziene programma van maatregelen. Naar aanleiding daarvan is de code 2016K98 aangevraagd.

Afb. 3. Overzicht van de definitieve geplande ontwikkelingen binnen het plangebied.

- *de bepaling van de maatregelen*

Er is geen vervolgonderzoek noodzakelijk. Het landschappelijk bodemonderzoek had reeds uitgewezen dat de kans op aantreffen van archeologische resten uit de prehistorie erg klein was. Ook tijdens het huidige onderzoek zijn geen vondsten gedaan, die wijzen op een mogelijke site uit deze periode. Het proefsleuvenonderzoek was bedoeld om de aanwezigheid van nederzettingsresten en sporen van begraving uit het Neolithicum tot en met de Volle Middeleeuwen vast te stellen. Sporen en vondsten uit deze perioden zijn tijdens het onderzoek niet aangetroffen. Er zijn slechts enkele sporen uit de Nieuwe tijd opgetekend. Het gaat hierbij om perifere sporen, waarbij een vlakdekkende opgraving geen nieuwe gegevens op zal leveren. Het proefsleuvenonderzoek vormt daarmee het eindpunt van het archeologisch onderzoek op het terrein.